

બુક નં. ૧૯

તા. ૧૨-૯-૨૦.

“ઈસમાઈલી ખોજ કોમને ધર્મને નામે
લુટનાર લુટારા મોજુદ છે, તેના હાથે
લુટાવાની ધાસ્તીથી અમારી ઇસ-
માઈલી નાત છોડીને બીજાની
સાતમાં ચાલ્યા જાય છે”

તેનો હેવાલ.

કિંમત એક આના.

ઈસમાઈલી અમલદારોના આપખુદીના કારભારની

બુક નંબર (૧) થી (૧૮) કિંમત રૂ. ૧૬

એક રૂપિયો સાત આના.

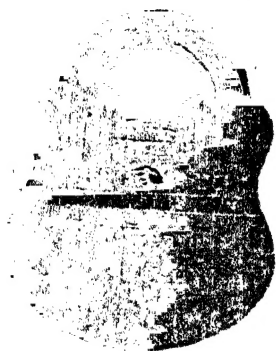
પેશર—રહેમતુલા ઇસમાઈલ ત્રીજેરીવાળા, [૧૨૯૮x૭૬.]

પુ—ત્રાંબાકાંટો, પાચધોની, મુંબઈ.

૨—શા. મગનલાલ જગજીવનદાસ.

૩—શ્રી ‘સરસ્વતી’ છાપખાનું, ૩૫૬, નાગદેવી રસ્તો, મુંબઈ.

જોખમવારી જગા ઉપર તાળાં વાપર-
નારને યાદી.

રહેમતુલાના નવી
શોધના મજબુત
ચોર પકડવાના પેટાં
તાળાંઓ.

રહેમતુલાના પેટાં
તાળાં ધણીની
હાજરીમાં બીજો
ખાલે તે ધણીને
ખબર પડે છે. વાને
ચોરી પકડાય છે.

ખરી આવી ખોવાઇ જાય તોપણ ધણીને ધાસ્તી રહેતી
નથી. પાછળથી ધણીને એકજ આવી વાપરવી પડે છે.
તે ઉપરાંત પેટાં તાળાની તોડવાની ગેરંટી.

વધુ ખુલાસા માટે પેટાં ત્રીજેરી, તાળાં, અને
કળોના ભાવનું કેટલોક મંગાવો.

રહેમતુલા ઈસમાઈલ ત્રીજેરીવાળા,

૬૦ ત્રાંબાકાંટા, પાયધોની, મુંબઈ.

ગુજરાત વિદ્યાર્પીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૮-૦૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઈસ્માઈલીયા અમલદારો

વિષય રૂ/૪૭૬૪/૭૨૬:૬

વિધાપાઠ ગ્રંથાલય અમદાવાદ

કામમાંથી શુ કામ બાઈઓ નીકળીને, બીજની
નાતમાં ચાલ્યા જાય છે, તેનું કારણ શોધવા
જાહેર સભા બરો.

ઈસમાઈલી અમલદારોને મેં બધી અરજીઓ કીધી
કે આપણા ધર્મ અને હાજર ઈમામના ફરમાન વિરુદ્ધ
ગરીબ ખાજાઓને ઇસમાઈલી અમલદારો હેરાન અને પાય-
માલ કરે છે, તેની મેં બધી અરજીઓ કીધી, પરંતુ ઇસ-
માઈલી અમલદારો કોઈપણ રીતે, નેના ખુલાસો બહાર પાડવા
મહેરબાની કીધી નહી. તેથી તેના આપખુદીના કામ જાહે-
રીમાં લાવવાની મને ફરજ પડી, અને તેના કારભારના
હેવાલની બુક નંબર (૧) થી (૧૮) સુધી બહાર પાડી છે,
તે વાંચશો તો તમેને ખાતરી થાશે.

છેવટે દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલ અને લેખકોને
અને માસીક અને ત્રીમાસીકના અધીપતીઓને, તે ઉપરાંત
ઇસમાઈલી ધર્મ જાણનારાઓને અરજીઓ કીધી કે, “આપણી
કામમાંથી શુ કુઝના કારણથી નાતમાંથી નીકળીને બીજની
નાતમાં આપણા બાઈઓ ચાલ્યા જાય છે, તેનું કારણ શોધવા
એક જાહેર સભા બોલાવો.”

પરંતુ તે પ્રમાણે જાહેર સભા ભરવાની કોઈએ પણ
કાશીક કીધી નહી. તે કારણથી આ બુક છપાવવાની
મને ફરજ પડી.

અગર જો આપણી નાતમાંથી નીકળી જનાર ભાઈઓને આપણું ધર્મ પસંદ નહીં હોતે તો, આજદીવસ સુધી આપણી નાતમાં રહેતે નહીં. પરંતુ તેમ છેજ નહીં. પરંતુ આપણા ઇસમાઇલી અમલદારોના આપણુદીના કારભારને લીધે, આપણી નાતમાંથી નીકળી જાય છે. કારણકે અમલદારોના આપણુદીના કામની આપણી કામમાં કાંઈ ફરીઆદી સાંભળ નાર અથવા તપાસ કરનાર કાંઈ છેજ નહીં, તે કારણથી આપણી નાતમાંથી બાઈઓ નીકળી જાય છે. જાહેર સભા ભરવાની જે મેં અરજી કાઢી હતી, તે હું નીચે આપું છું.

જાહેર સભાની અરજીનો ઉતારો.

જાવક નંબર (૩૪) મુંબઇ તા. ૨૯-૧૧-૧૯૨૦
દરખાનાની કેળવાયલી ઇસમાઇલી કૌન્સીલ જોગ.

જત આપ માવીતરો પાસે મારી એ અરજ છે જે. આપણી નાતમાંથી ઘણા ભાઈઓ નીકળીને ખીજાની નાતમાં ચાલ્યા જાય છે. જો તેઓને આપણું ધર્મ પસંદ નહીં હોતે તો, હમણા સુધી આપણી નાતમાં રહેતે નહી. પરંતુ મારે દીલગીરી સાથે કહેવું પડે છે કે, આપણી કામમાં ખીજા કાંઈ દુઃખ હોવું જોઈએ. જેથી તે દુઃખ સહન નહીં થતાં, આપણી નાતમાંથી નીકળી જાય છે, તે દુઃખનો કારણ સોધવાને આપણી કામમાં એક જાહેર સભા બોલાવીને, શું દુઃખના લીધે, આપણી નાત છોડી જાય છે ?

તે દુઃખનો અંત લાવવો જોઈએ. આ જગાએ હું ઇસ-
માઈલી કૉન્સીલને માનપૂર્વક અરજ કરું છું કે, આપણી
કોમમાંથી નીકળી જાય છે, તેનું કારણ સોધવા વાસ્તે
જહેર સભા બોલાવો. અથવા નહીં બોલાવવાના કારણ
લેખીત આપવા મહેરબાની કરશે. તેમ નહીં કરશે તો,
મારે દીલગીરી સાથે નીચેના નામની બુક છપાવીને બહાર
પાડવાની મને ફરજ પડશે. તેના જોખમદાર તમોજ રહેશે.
“ઇસમાઈલી બોજ કોમને ધર્મને નામે લુટનાર,
લુટારા મોજુદ છે, તેના હાથે લુટાવાની ધાસ્તીથી
અમારી ઇસમાઈલી નાત છોડીને બીજાની નાતમાં
ચાલ્યા જાય છે, તેનો હેવાલ.”

આ જગાએ હું ઇસમાઈલી લેખકો, માસીકો ત્રીમા-
સીકોના અધીપતીઓ, ઇસમાઈલી સાહિત્ય ઉત્તેજક મંડ-
ળના મેમ્બરો, વિદ્યા વિનોદ કલબના મેમ્બરો,
પંજેલાઇ કમીટી અને ઇસમાઈલી ધર્મ જાણનારાઓને
અરજ કરું છું જે, ઉપર પ્રમાણે આપણી નાતમાંથી
ધણા બાઈઓ નીકળીને બીજાની નાતમાં ચાલ્યા જાય છે,
તેનું કારણ સોધવા જહેર સભા બોલાવો, અને તે બોલા-
વવાની તમારી ફરજ છે. કારણકે આપણી કોમનું દુઃખ
દુર કરવાની આપણી પોતાની ફરજ છે. અગરજો આપણી
કોમનું દુઃખ આપણે પોતે, દુર કરવાની કોશીશ નહીં કરશું

તો, પછી બીજી કામના માણસો આપણું દુઃખ દુર કરવાનું આવશે ખરા કે? નહીંજ! તો પછી આપણી કામનું દુઃખ દુર કરવાની આપણા માથે ફરજ છે. જો તમે આપણા ધર્મની ચાહેના રાખતા હો, અને આપણું ધર્મ પુરું સમજતા હો, તો આપણી કામનું દુઃખ દુર કરવાને બહાર પડે? જેથી આપણી કામમાંથી નીકળી જવાને બદલે, આપણી નાતમાં આવવાની કાશીશ કરે! એમ કરશે તો આપણા શાસ્ત્ર પ્રમાણે ચાલ્યા કહેવાશે. પીરેજાનમાં ફરમાવ્યું છે કે:—“બહાર જાવે તાંકુ અંદર લાવો!”

આ જગાએ મારે દીલગીરી સાથે કહેવું પડે છે કે, આપણી કામના ઈસમાઈલી અમલદારો હાલમાં આપણા ધર્મથી ઉલટા કારભાર ચલાવે છે, તેના જાહેર દાખલા તમેને યાદ આપવાની મને ફરજ પડી છે. અગાઉનો વારસ હબીબલાઇ અને કાઠીયાવાડના વારસોના આપખુદીના કારભારને લીધે, આપણા હાજર ઇમામે તેઓને હુદ્દામાંથી બાતલ કીધા છે. તે ઉપરાંત અગાઉનો વારસ ડાલાબાઈ વેલજી ધર્મને નામે આપણી કામ માથે ધાડ પાડી રહ્યો હતો, તેની સત્તા પણ આપણા હાજર ઇમામે ખેંચી લેવા મહેરબાની ફરમાવી છે. તે ઉપરાંત અમલદારોના કારભારની શુક તંબર (૧) થી (૧૭) સુધી મેં છપાવી છે, તે વાંચશો.

આપણી કામનું દુઃખ દુર કરવાની કાશીશ નહીં કરશે તો, ઉપરના નામની શુક હું છપાવીને બહાર પાડીશ.

આની નકલ કૅન્સીલને રજીસ્ટર કીધી છે, અને બીજા-
ઓને કવરમાં મોકલાવી છે.

(લી૦) રહેમતુલા ઇસમાઇલ ત્રીજેરીવાળાના યાચકી
મદદ વાંચશો. ઠેઠ ત્રાંબાકાંટા પાયધોની મું. મુંબઇ.

ઉપરની અરજી કરવા છતાં, કોઈએ પણ જાહેર સલા
જારી નહીં, અથવા નહીં જરવાના કારણે પણ બહાર પાડ્યા
નહીં. તે કારણથી મારે દીલગીરી સાથે જેમ દાખલા તરીકે,
“એક કુટુંબમાં કોઇ જીલમગાર હોય, અને તે આપ્પા
કુટુંબને હેરાન અને પાયમાલ કરતો હોય, તેનો ઇલાજ
લેવા સાથે, પોતાના માવીતર. પોતાને દુઃખ દીધે છે, તેનો
હેવાલ બીજાને કહેતો હોય, તેથી પોતાના ઘરની ઉધાડ
ચાય છે,” તેજ પ્રમાણે મારે દીલગીરી સાથે ઇસમાઇલી અમલ-
દારોના આપખુદીના કામ જાહેરીમાં લાવવાની મને દરજ પડી.

ઇસમાઇલી અમલદારો પોતાના હુકાનો ગેરઉપયોગ
કરીને આપણા ધર્મ વિરુદ્ધ અને આપણા હાજર ઇમામના
ફરમાન વિરુદ્ધ ધર્મને નામે ધણી થઈને કામને લુટી રહ્યા
છે, તેની આપણા હાજર ઇમામને ખબર પડવાથી ધણા
અમલદારોના હાથમાંથી સત્તા ખેંચી લેવાવવા, આપણા
માથે રહેમ બક્ષીશ કીધી છે. તે છતાં હજી પણ ધણા
કામને આપખુદીથી ધર્મને નામે લુટનાર લુટારા મોજુદ છે.
તેનો હેવાલ દીલગીરી સાથે મને નીચે આપવાની દરજ પડી છે.

દરખાનાની ઇસમાઈલી કૌંસીલના લુટવાના કામો-

મુંબઈની ઇસમાઈલી કૌંસીલના મેમ્બરો જેવાં કે, ડાક્ટરો, વકીલો, સોલિસીટરો, ચીનીકામ, છત્રીના, અને ફરની-ચરના, તે ઉપરાંત મોટાં વેપારીઓ છે. તે ખર્ચ ખોટું બરાબર સમજનાર, અને ધારાના હીમાયતી છે, તે ઉપરાંત નામદાર સરકારના “કૈસરે હીંદના કીતાબો” ધરાવનાર છે.

ઉપરના સમજુ હોવા છતાં, કેમને હેરાન અને પાય-માલ કરીને કેમનો હક્ક લુટીને “નાતબદાર” કરી રહ્યા છે. તેના દાખલા મારે દીલગીરી સાથે નીચે આપવાની મને ફરજ પડી છે.

દાખલો. પેલો.

કૌંસીલનો અગાઉનો નોકર અબ્દલાબાઈનો પંદરથી વીશ વરસનો ધરવાસ હતો, અને તેના ત્રણ, ચાર બચ્ચાં પણ છે.

તેના ઘરમાં જરા ખટપટ થતાં, તેની સ્ત્રી બચ્ચાંઓને મુકીને ઘર છોડીને ચાલી ગઈ, અને કૌંસીલમાં ફરીઆદી કીધી કે, મારા ધણીએ મને કાઢી મુકી છે, તેથી મારા ધણી માથે મારો પગાર કરી આપો.

કૌંસીલે અબ્દલાબા અચાવ ઉપર ધ્યાન નહીં આપતાં, તેના માથે, તેની સ્ત્રીને જુદી રહેવા સારૂ પગાર કરી આપ્યો.

અબ્દલાબાએ કહ્યું કે, “હું તેને જુદી રહેવાને પગાર આપી શકતો નથી, અને મારા ઘરમાં બચ્ચાંઓને રાંધીને ખવડાવે અને પોતે ખાવ.”

તેના જવાબમાં કૌન્સીલે કહ્યું કે “ તારે પગાર આપ-
વોજ પડશે. જો તું પગાર નહીં આપશે, તો તને “ નાત-
ખહાર ” કરવામાં આવશે.”

હવે કૌન્સીલે અખદલાની ધરવારીને, પગાર એટલો
મોટો કરી આપ્યો કે, તે પગાર જો અખદલા આપે, તો
પોતા પાસે કાંઈ પણ ખર્ચવા રહે નહીં. જો તેની સ્ત્રીનો
કૌન્સીલના કહેવા પ્રમાણે પગાર આપે તો, પોતાનું ખર્ચ
ક્યાંથી લાવે ? કારણકે તેટલોજ પગાર તેને મીલમાંથી મલતો
હતો. તેથી તે પગાર આપી શક્યો નહીં. તેથી કૌન્સીલે તેને
“ નાતખહાર ” કીધો. કૌન્સીલે તેને ગેરવાળખી રીતે નાતખહાર
કીધો, કારણકે પૈસાના કારણથી “ નાતખહાર ” થઈ શકેજ નહીં.

તે પછી અખદલાની સ્ત્રીએ પોતાના પગારની “ નામ-
દાર સરકારની અદાલતમાં ” ફરીઆદી કીધી, તેથી અખ-
દલાએ તેને “ નામદાર સરકારની અદાલતમાં ” ફારગતી
આપી. તે તેની સ્ત્રીએ કબુલ રાખી. તે પછી અખદલાએ
પોતાને નાતમાં લેવા વાસ્તે કૌન્સીલમાં અરજી કીધી. પરંતુ
તે અરજી પર કૌન્સીલે બ્યાન આપ્યું નહીં. અને કહ્યું કે
તારી સ્ત્રીનો પગાર આપી જ, તે પછી તને નાતમાં લઈએ.

તેના જવાબમાં અખદલાએ કહ્યું કે મારી સ્ત્રીને મેં
નામદાર સરકારની કોર્ટમાં “ ફારગતી ” આપી છે, તો હવે
પગાર શાનો મગિા છે ?

તેના જવાબમાં કૉન્સીલે કહ્યું કે જ્યાંસુધી અગાઉનો
પગાર અમારા હુકમ પ્રમાણે નહીં આપે, ત્યાંસુધી અમે
નાતમાં લઈ શકતા નથી. તે પછી અળદલાએ હાલમાં
ઉપરની બાબતની આપણા હાજર ઇમામને “અપીલ”
કીધી, તેથી આપણા હાજર ઇમામે અળદલાને નાતમાં
લેવાનો હુકમ ફરમાવ્યો, ત્યારે અળદલાને નાતમાં લીધો.
દરખાનાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલના આપખુદીના
કામનો, દાખલો બીજો.

દરખાનાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલે બાપના નામવગરના
નવ જણાએને ઉભા કીધાં, અને કેશવજી લાલજી માથે
ફરીઆદી નોંધાવી કે, “તમેએ ઇસમાઈલી ચાલતા આવેલા
ધારાનો ભંગ કીધો, તેથી કૉન્સીલમાં હાજર અવું.” તેના
જવાબમાં કેશવજી લાલજીએ લેખીત જવાબ આપ્યો કે,
મેં ઇસમાઈલી યા ચાલતા આવેલા ધારાનો ભંગ નથી
કીધો, પરંતુ દરખાનાના મુખી મેઘજીભાઈ મુળજી અને
કામઠીયા અલારખીયાભાઈ જીવરાજે કીધો છે. ઉપરના દર-
ખાનાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલના કાવત્રામાં કેશવજી લાલજી
નહીં હસાણો, પરંતુ તેનો બાઇ ભવજી લાલજી આફ્રી-
કાથી આવ્યો, તેને દરખાનાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલના
પક્ષવારએ કાવત્રામાં હસાવીને, ભવજી લાલજીને પોતાના
કાબુમાં લઇને કેશવજી લાલજી પાસેથી એમ લખાવી લીધું.

કે, “મેં નાતનો ગુન્હો કીધો છે, તેથી મને માફી બક્ષો.”
એમ લખાવીને લવજી લાલજીએ કૌન્સીલમાં અરજી કીધી.
તે પછી જમ એક હડખાયલો કુતરો, વટેમાર્ગને બટકાં
મરૂવા દોડે છે, તેની માફક ઉપરની અરજી કૌન્સીલમાં
આવ્યા પછી, કેશવજી લાલજીને દરખાનાની ઈસમાઈલી
કૌન્સીલે આપખુદીથી તરત તેને “નાતબહાર” કીધો. અને
હજીન તે “નાતબહાર” છે.

કૌન્સીલ માથે રહીને ગરીબ ખોળખો માથે કાવત્રાં કરીને
પોતાની આપખુદી ટકાવી રાખવા વાસ્તે “નાતબહાર” કરે છે.

**દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલનો આપખુદીથી
પૈસા કઢાવવાનો, દાખલો ત્રીજો,**

દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલમાં નજરઅલી લાલજી
માથે કોઈ બાઈને નોકરી રાખી હશે, તે બાઈને ઘરમાં રાખ-
વાનો આરોપ મુકીને અલીસો રૂપિયા દંડ કીધો. અને તેણે
દંડ નહીં આપ્યો, તેથી દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલે તેને
“નાતબહાર” કીધો. અને હજીન સુધી તે “નાતબહાર” છે.

**દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલના આપખુદીના
ઈન્સાફનો, દાખલો ચોથો.**

દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલે જાદવજી ચાવર માથે
નોટીશ કાઢી કે, તું મુબઈમાં હાજર થા. પરંતુ જાદવજી

થાવર, ગરીબ માણસ હતો, તેથી તેની પાસે મુંબઈ આવવાના ગાડી ભાડાના પૈસા નહીં હતાં, તેથી આવી શક્યો નહીં. તેથી દરખાનાની કૌન્સીલને જાહેર થાવરને “નાતબહાર” કરવાની સત્તા પણ નહીં હતી, છતાં જાહેર થાવરને મુંબઈની કૌન્સીલે “નાતબહાર” કીધો. તે બીજા માંગતો, માંગતો, મુંબઈ આવ્યો છતાં, તેની અરજી પર કૌન્સીલે ધ્યાન આપ્યું નહીં. અને હજી સુધી તે “નાતબહાર” છે. દાખલો પાંચમો.

દરખાનાની ઇસમાઇલી કૌન્સીલના કાવત્રામાં ફસાએલો, અલીહાજી.

અલીભાઈ હાજીનાં ઘરમાં ખટખટ થતાં, તેની સ્ત્રી કૌન્સીલમાં જઈને અરજ કીધી કે, “મારા ધણીએ મને કાઢી મૂકી છે, અને આ દાગીના છે, તે તમો રાખો.” તે પછી કૌન્સીલમાં અલીભાઈ હાજીનો કેસ ધણી વખત ચાલ્યો તેમાં દરખાનાની કૌન્સીલે આપખુદથી અલીહાજી માથે પગાર કરી આપ્યો. તેના જવાબમાં અલીહાજીએ કહ્યું કે હું ખાવા પીવાથી દુઃખી થાઉં છું. તેથી મારી સ્ત્રીને હું મારી સાથે રાખવા માંગું છું. હું દુઃખી થાઉં અને મારી સ્ત્રીને જુદો રહેવાને પગાર આપું ? એવો બનશે નહીં.

પરંતુ ઇસમાઇલી કૌન્સીલે આપખુદથી અલીહાજી માથે પગાર કરી આપ્યો, અને તેની સ્ત્રીને અને બેઉ

અચ્ચાંઓને કૉન્સીલે દેશમાં મોકલાવી દીધી. અલીહાજીએ
પગાર નહીં આપવાથી તેને “નાતખહાર” કીધો.

અલીહાજીની સ્ત્રી દેશમાંજ ગુજરી ગઈ, અને તેની
એક છોકરી પણ દેશમાંજ ગુજરી ગઈ.

તે પછી અલીહાજીને નાતમાં લીધો, અને તેના દાગીના
હજીન સુધી કૉન્સીલે તેને આપ્યા નથી.

કામને નીકળી જવાના કારણ.

દરખાનાની ઈસમાઇલી કૉન્સીલ ઉપરના દાખલા
પ્રમાણે ધણી થઈને કામને લુટનારી મોજુદ છે. તેને હાથે
લુટાવાની ધાસ્તીથી ધણા ભાઈઓ હીમત હારીને “નાત-
માંથી” નીકળીને ખીજની નાતમાં ચાલ્યા જાય છે. કારણકે
ઉપરની લુટારી કૉન્સીલના આપખુદીના કામની ફરીઆદી
સાંભળનાર કોઈ છેજ નહીં, અને કોઈ હીંમત કરીને, નામદાર
સરકારની અદાલતમાં ઇન્સાફ લેવા બહાર પડતા પણ નથી.

ઈસમાઇલી કૉન્સીલમાં રસીવારાનો કેસ.

ઈસમાઇલી અમલદારો ઇન્સાફ કરવાના રૂમમાં બેસે
છે, ત્યારે દૈત્ય હરણાકંસના અહંકાર કરતા, ઈસમાઇલી
કૉન્સીલનો અહંકાર ઓછો હોય એમ લાગતું નથી.

રસીવારાનો કેસ કૉન્સીલમાં આવ્યો, તેમાં ઇન્સાફ
કીધો કે, ભાઈઓ તેના ધણીને ધરે જાવું.

તેના જવાબમાં બાઈએ કહ્યું કે મને અમલ છે, તેથી મારા ધણીના ઘરમાં મારી કાઢ્યાકરી કરવા વારું છે નહીં. અને હું હાલમાં બીમાર પણ છું. તેથી મારા ધણીના ઘરમાં હાલ હું જઈ શકું તેમ નથી.

તેના જવાબમાં ઇસમાલી કૉન્સીલે રસીવારાના પક્ષ તરફ ઇન્સાફ આપ્યો કે તમારા ધણીને ઘરે તમારે જવું જ પડશે. તેવો કૉન્સીલે હુકમ કરીધો. અને બાઈની હાલત પર કાંઈ પણ ધ્યાન આપ્યું નહીં, તેથી બાઈને અસંતોષ થયો. તેથી તેનો ઇન્સાફ લેવાને નામદાર સરકારની અદાલતનો આસરો લીધો.

નામદાર સરકારે બાઈની હાલત પર ધ્યાન આપીને, તેના ધણી માથે બાઈનો પગાર કરી આપ્યો.

તે કેસ નામદાર સરકારની અદાલતમાં ચાલતો હતો, તે વખતે તે બાઈના બાઈએ માથે, ઇસમાઈલી કૉન્સીલે દબાણ કર્યું કે, કોર્ટમાંથી કેસ ખેંચાવી લીધો? અગર તેમ નહીં કરશે તો, તમને સજા કરવામાં આવશે.

ઉપરના દબાણને લીધે બાઈના બેઉ બાઈએ આપણી નાતમાંથી નીકળીને બીજાની નાતમાં ગયા.

આ જગ્યાએ હું વાંચનાર બાઈઓનું ધ્યાન ખેંચું છું કે, દરખાનાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલ, તે બાઈના બાઈઓનો હક્ક છુટશે, એવી તેને ખાસ્તી લાગવાથી, આપણી નાતમાંથી નીકળી ગયા. બીજું નાતમાંથી નીકળી જવાનું કારણ કાંઈ

પણ નથી. પરંતુ ઇસમાઇલી અમલદારોના હાથે લુટાવાની ધારતીના લીધેજ નીકળી ગયા છે.

દરખાનાની ઇસમાઇલી કૌન્સીલનો જજીતના જેવો હુકમ.

દરખાનાની ઇસમાઇલી કૌન્સીલે આપખુદીથી આપણા હાજર ઇમામના ફરમાન અને ધર્મ વિરૂદ્ધ પોતાની સત્તાને જેરઉપયોગ કરીને “જજીતના” માફક, રજળઅલીભાઇ લધા ભડળીવાળા માથે હુકમ કીધો કે, “તમારી જીને તમેએ ફારગતી આપી તે અમે કબુલ રાખતા નથી. અને ફારગતી બાબતમાં તમને સળ શું કામ કરવામાં ન આવે? તેનો લેખીત ખુલાશો અથવા મોઢેથી કૌન્સીલમાં આપીને કરી જાતું.”

તેના જવાબમાં રજળઅલીભાઈએ જાહેર પેપરમાં છપાવીને આપણી નાતમાંથી નીકળી ગયા, તેનો ટુંક સાર હું નીચે આપું છું:—

જાહેર ખબર.

ખોળ શીઆ ઇમામી ઇસમાઇલી કૌન્સીલના પ્રેસીડન્ટ સાહેબ જોગ.

મુખ્ય.

જત હું નીચે સહી કરનાર સરવેને ખબર આપું છું જે, કેટલાક ચોકસ ફારજીના લીધે મેં શીઆ ઇમામી ઇસમાઇલી મઝહબને ત્યાગ કરી, શીયા અશના અશરી મઝહબ જાહેર રીતે અખત્યાર કીધો છે. તેની નોંધ લેજો.

લી. રજળઅલી લધાભાઇ ભડળીવાળા.

મુંબઈ તા. ૨૪ મી અક્ટોબર ૧૯૧૩.

આનો વધુ હેવાલ બુક નંબર (૧૮) માં આપી ગયો છું, તે વાંચશો. આ જગાએ હું વાંચનાર ભાઈઓનું ધ્યાન ખેંચું છું કે, આપણી નાતમાંથી જે ભાઈઓ નીકળી ગયા છે, તેમાં મોટે ભાગે ઈસમાઈલી અમલદારો આપણુદીના, “જજીતના” જેવા હુકમ કાઢે છે, તે હુકમને તાબે નહીં થઈ શકાય, તેમ હોવાથી તેઓ દીલગીરી સાથે, આપણી નાત છોડીને ચાલ્યા જાય છે. ફક્ત ઈસમાઈલી અમલદારોના હાથે લુટાવાની ધારતીથી, આપણા ભાઈઓ નીકળી જાય છે. ઈસમાઈલી અમલદારોના આપણુદીના કામની અને “જજીત” જેવા હુકમની આપણી કામમાં ફરીઆદી સાંભળનાર કોઈ છેજ નહીં. તેવા કારણથી નાતમાંથી નીકળી જાય છે અગર જો બીજું કારણ કોઈને જાણમાં હોય, કે આ કારણથી નાતમાંથી નીકળી જાય છે, તો તેનો હેવાલ બહાર પાડશો.

પરંતુ હું હીંમતથી કહી શકું છું કે, નાતમાંથી નીકળી જવાનું બીજું કારણ છેજ નહીં. ફક્ત ઈસમાઈલી અમલદારોનો આપણુદીનો કારભારજ છે.

દરખાનાના મુખી મેઘજીભાઈ મુળજી અને કામડીયા સાહેબના કોમને લુટવાના કામો.

આખી દુનીઆમાં આપણી કામમાં દરખાનાના મુખી મેઘજીભાઈ મુળજી અને કામડીયા સાહેબ અભારખીયાભાઈ જીવરાજ અને ઈસમાઈલી કૅન્સીલ, મોટી કહેવાય છે.

તે સાહેબોએ આપણી કામના લગન અને નીકા અટકાવીને ઘણી થઇને કામ પાસેથી પૈસા કઢાવી રહ્યા છે, તેનો હેવાલ નીચે આપવાની મને ફરજ પડી છે.

કેશવજી લાલજી આફ્રીકાથી ઇસમાઇલીનો પાસ લઇને આવ્યો હતો, તેનો પાસ લુટી લેવાની કોશીશ કીધી. તેમાં મુખી મેઘજીભાઇ મુળજી ફાવ્યા નહીં. તે પછી કેશવજી લાલજીના લગન અને નીકા અટકાવીને મુખી સાહેબે, તેને લુટવાની કોશીશ કીધી. પરંતુ તેમાં પણ મુખી સાહેબ ફાવ્યા નહીં, કારણ કે કેશવજી લાલજીએ મુખી સાહેબને કાયદેસર અરજીઓ કીધી હતી. તે છતાં મુખી સાહેબે નીકા અટકાવીને પૈસા કઢાવવાની કોશીશ કીધી. પરંતુ કેશવજી લાલજીએ કાયદેસર અરજીઓ કીધેલી, તેથી મુસ્લાંને બેલાવીને પોતાનું નીકાનું કામ ઉઠેલી લીધું. તે પછી મુખી સાહેબે બાપના નામચગરના નવ જણાને ઉભા કર્યા, અને કેશવજી લાલજીને ફસાવવા સાડ, કૉન્સીલમાં ફરીઆદી નોંધાવી. તે કાયદા વિરુદ્ધ હોવાથી, તેમાં પણ મુખી સાહેબ ફાવ્યા નહીં. પરંતુ આપણી દરખાનાની બાહોશ અને હોશિઆર ઇસમાઇલી કૉન્સીલે પોતાના કાવત્રામાં ફસાવીને કેશવજી લાલજીને “નાતબહાર” કીધો. ઇસમાઇલી કૉન્સીલના કાવત્રા અને પરજમાર મુખી મેઘજીભાઇ મુળજીના લુટવાના કારભારની શુદ્ધ નંબર (૭) (૮) અને (૯) વાંચશો,

તેથી દરખાતાની ઇસમાઇલી કૉન્સીલે કેવા કાવત્રાં કીધાં છે, અને પરેજગાર મુખી મેઘજીભાઈ મુળજીએ કેમ પાસેથી પૈસા કઢાવવાની કેવી કોશીશ કીધી છે, તે ખુલેખુલું જોવામાં આવશે.

પરેજગાર મુખી મેઘજીભાઈ મુળજીનો પૈસા કઢાવવાનો છટકો.

શેઠ અબ્દુલ નખીયાનાને તેના પોતાના લગન, મુખી સાહેબે લખી આપ્યા, તે પછી ચાહ પીવાનો સાદ ફેરાવવા વાસ્તે, મુખી સાહેબ પાસે રજા લેવા ગયો. ત્યારે પરેજગાર મુખી મેઘજીભાઈ મુળજીએ હુકમ કીધો કે, “આટલા રૂપીયા આપશો તોજ, ચાહ અને સરખસનો સાદ ફેરાવવાનો હુકમ મલશે.”

તે રૂપીયાની રકમ બહુ મોટી હતી, તેથી શેઠ અબ્દુલ નખી આપી શક્યો નહીં, તેથી તેને ચાહ અને સરખસનો સાદ ફેરાવવાનો હુકમ મુખી સાહેબે આપ્યો નહીં. તેથી સાદ ફેરાવ્યા વગર સરખસ ચડાવ્યું. અને નીકા વખતે મુખી સાહેબે હુકમ કીધો કે, “આટલા રૂપીયા આપશો તોજ નીકા પડાવવાનો હુકમ મલશે.”

શેઠ અબ્દુલ નખી લાચાર થઈ “સતના ખાર વાગે,” મુખી સાહેબના કહેવા મમાણે રૂપીયા આપ્યા ત્યારે “સતના ખાર વાગે” નીકા પડાવવાનો હુકમ મળ્યો. આ જગ્યાએ

હું પરેજગાર મુખી મેઘજીભાઈ મુળજીને પુછવાની રજા લઉં છું કે, તમેએ સાદ ફેરાવવાનો હુકમ નહીં આપ્યો, અને જ્યારે તમારા કહેવા પ્રમાણે પૈસા આપ્યા; ત્યારેજ નીકા પડાવવાનો હુકમ આપ્યો. આવી રીતે પૈસા કઢાવાનું આપણા ધરમમાં છે કે ? આપણા હાજર ધમામનું ફરમાન છે ? કે જમને પૈસા કઢાવવાનો કંટાકટ મળ્યો છે ? જેથી ધણી થઇને કામને લુટો છો. અગરજી તમે ખરી રીતે કામ પાસેથી પૈસા કઢાવતા હોય તો, આનો ખુલાશો બહાર પાડશો. અગરજી ખુલાશો બહાર નહીં પાડશો તો, તમને આપણા હાજર ધમામે જે હુધ્યો સોંપ્યો છે, તે હુધ્યાનો તમે ગેરઉપયોગ કરીને ધણી થઇને કામને લુટી રહ્યા છો, એમ હું હીંમતથી કહી શકું છું.

દરખાનાના ઈસમાઈલી અમલદારો લગન અટકાવે છે.

દરખાનાના ઈસમાઈલી અમલદારો, ઈસમાઈલી ખોળાઓ પાસેથી પૈસા કઢાવવા વાસ્તે, લગન અને નીકા અટકાવે છે, પરંતુ આપણા હાજર ધમામ, અશનાઅશરી અને ઈસમાઈલી સાથે લગન કરવાનો હુકમ આપે છે, તેની મેં ઈસમાઈલી કૌન્સીલને કરેલી અરજી, તે અરજીનો હિતારો હું નીચે આપું છું:—

અરજીનો ઉતારો.

જાવક નંબર (૨૪)

મુંબઈ તા. ૫-૫-૧૯.

મુંબઈની ઇમાની ઈસમાઈલી કૉન્સીલના મેમ્બરો તથા મુખી કામડીયા જોગ.

તમેએ ચાલુ માસની તા. ૧-૫-૧૯ ના ચીદરાતની રાતે, આપણા હાજર ઇમામના તરફથી “યુરોપથી” આવેલો તાર, તે “મોટાં જમાતખાનામાં” તમેએ જમાતને વાંચી સંભળાવ્યો કે, ઇસમાઈલી અને અશનાઅશરી વચ્ચેનું નીકાનું કામ ઉકલાવી આપશો.

ઉપલી મતલબનો તાર જમાતને વાંચી સંભળાવ્યો, તે વારતે હું કૉન્સીલના મેમ્બરોને અને મુખી કામડીયાને ધન્યવાદ આપું છું, અને માનપૂર્વકથી અરજ કરું છું કે અશનાઅશરી અને ઇસમાઈલી સાથે લગનની માંઠ જોડાવવામાં “આપણા હાજર ઇમામનો” વાંધો ખીલકુલ છેજ નહીં. અને તે કામને ઉત્તેજન દેવાનો આપણા હાજર ઇમામ તરફથી “યુરોપથી” તાર આવેલો, તમે જમાતને વાંચી સંભળાવ્યો, તો પછી તમે કૉન્સીલના મેમ્બરો અને મુખી કામડીયા, ગરીબ ખોળાઓના ઇસમાઈલી અને અશનાઅશરી સાથે લગનની માંઠ જોડાવાને વાંધો નહીં.

લેતાં, ઉત્તેજન આપશે, એવી હું આશા રાખું છું. જેથી ભવિષ્યમાં દુઝેશ ભાવ અને અદેખાઈ દુર થઈ જશે.

આની નકલ મુખી સાહેબને પણ મોકલી છે.

(લી૦) રહેમતુલા ઈસમાઇલ ત્રીજેરીવાળાના યા અલી મદદ વાંચશે.

હે૦ ત્રાંબાકાટા, પાલકુની. મું. મુંબઈ.

દરખાતાના ઈસમાઈલી અમલદારો કોમ પાસેથી ધર્મને નામે નવા ધર્મીંગ ઉભા કરીને પૈસા કઢાવી રહ્યા છે, તે પૈસાનો હીસાબ પણ કોઈ પુછનાર નથી. તેથી પૈસા ગમે તો ત્રીજેરીમાં નાખે, અને ગમે તેવા ઉપયોગમાં લીધે. કારણ કે કોમ પાસેથી ધર્મને નામે પૈસા કઢાવે છે, તેની રસીદ તો આપતા નથી, કે જેથી તેના કાવત્રાં પકડાય તે ઉપરાંત તેના આપખુદીના કારભારની આપણી કોમમાં કોઈ ફરીઆદી સાંભળનાર છેજ નહીં. તેથી ધર્મને નામે ધણી ઘર્ષને કોમ માથે ધાડ પાડી રહ્યા છે. કારણ કે તેના દીલમાં ખીલકુલ ધારતી છેજ નહીં, કે “અમારા આપખુદીના કામને કોઈ તપાસશે.”

ઉપરના કારણથી દરખાતાના મુખી મેધજીભાઈ મુળજી મરીઓનો હક્ક લુટીને, ધરોધર પકાવેલા અનાજની નાંદીઓ કરાવીને, પૈસા કઢાવે છે, તેની મેં દરખાતાની ઇસમાઈલી કૉન્સીલને કીધેલી અરજી નીચે આપવાની મને દરજ પડી છે.

અરજીનો ઉત્તરો.

જાવક નંબર (૩૩)

મુબઈ તા. ૧૩-૭-૧૯૨૦.

બાહોશ હોશિઆર અને કેળવાયલી દરખાતાની ઈસ-
માઈલી કૉન્સીલ જોગ.

આપણી કામમાં ગરીબોનો હક્ક જુદીને ધરોધર પકા-
વેલા અનાજની નાદીઓ થાય છે, તે નાદીઓ મુખી મેધજી
ભાઈ મુળજી ક્યા ધર્મને આધારે કરાવે છે? અથવા કોના
હુકમથી કરાવે છે? અને તે પૈસા ક્યાં જમા કરાવે છે?
અને તે પૈસા શું ઉપયોગમાં લીધે છે? શું મુખી મેધજી-
ભાઈ મુળજીને કામ પાસેથી આપણા ધર્મ અને આપણા
હાજર ઇમામના ફરમાન વિરુદ્ધ પૈસા ભેગા કરાવવાનો કંદા-
કટ તો જુથી આપ્યો? કારણ કે પરેજગાર મુખી મેધજીભાઈ
મુળજી અનેક રીતે આપણુદી ચલાવીને ધર્મને નામે કામ
પાસેથી પૈસા કઢાવી રહ્યા છે. તેના આપણુદીના કામને
અટકાવવાને બદલે તમે કેળવાયલી કૉન્સીલ ઉતેજન
આપીને તેને મદદ કરો છો.

અમર જો તમે આપણું ધર્મ સમજતા હો તે, આપણા ધર્મ વિરુદ્ધ અને હાજર ઇમામના ફરમાન વિરુદ્ધ
કામ કરનારને મુરશીદિયાનમાં ફરમાવ્યું છે, તે કું નીચે
આપું છું:—

“ખોટી મવાઈ ચડાવે આળ,
માણસ જાતમાં તે ચડાળ.”
ખીજું. “પારકું ધુતીને, અમને દેશો,
તેનો દોસ તમ સર લેશો.”
ત્રીજું. “દૈત્ય, દાણવ, ચર્ષને વાટજ લુટશે,
અને રીખીયાના, મન ફેરાવે.”

તેજ પ્રમાણે તમારા આપખુદીના કારભારથી કંટાળીને આપણો દીન છોડીને ખીજના દીનમાં ચાલ્યા જવાનું ગઈ તા. ૧૦ મીના “પ્રજા મિત્રમાં” જાહેર કરીને, આપણા બાહ્યો આપણા દીનમાંથી ચાલ્યા ગયા છે.

અગર જે આપણું દીન એવણને પસંદ નહીં હોતો, આજ દીવસ સુધી આપણા દીનમાં રહેતો નહીં. પરંતુ મારે દીલગીરી સાથે કહેવું પડે છે કે, હજારો મમામ હુશીન બદલે સદલામનો કીરસો વાંચવો નહીં. આવા તમે ઈસમાઇલી અમલદારો કામને સીધે રસ્તે દોરવાને બદલે આપખુદીથી ધર્મને નામે “ધતીંગ” ઉભા કરીને કામ ધાસેથી પૈસા કઢાવી રહ્યા છો. અને જે તમારા આપખુદીના કુકમ પ્રમાણે પૈસા ન આપે, તેને તમે નાતબહાર કરી રહ્યા છો. તેની આપણી કામમાં કોઈ ફરીઆદી સાંભળનાર છેજ નહીં, તેથી કંટાળીને અથવા ઉપરની ધાસ્તીના ભીંધે, આપણું દીન છોડીને, બાહ્યો ખીજના દીનમાં ચાલ્યા

જાય છે. અગર જો ખીજું કારણ હોય તો, તેનો ખુલાશો બહાર પાડવા મહેરબાની કરશો. તેમ નહીં કરશો તો, નીચેના નામની બુક હું છાપીને કામની જાણ વાસ્તે બહાર પાડીશ, તેના જોખમદાર તમે અમલદારોજ રહેશો.

“ઇસમાઇલી બોળબોળા દરખાનાના કેળવાયલા, હોશિઆર અને બાહોશ, ઇસમાઇલી અમલદારો ધર્મને નામે આપખુદીથી નવા ધર્મીંગ ઉભા કરીને, કામ માથે, ધર્મને નામે ધાડ પાડીને પૈસા કઢાવી રહ્યા છે, તેનો હેવાલ.”

આની નકલ મુખી મેમજીભાઈ મુળજીને પણ મોકલી છે, અને પ્રેસીડન્ટ હાજી આમદભાઈ દેવજીને રજીસ્ટર કીધી છે.

(લી૦) રહેમતુલા ઇસમાઇલી ત્રીજેરીવાળાના યા અલી મદદ વાંચશો.

૬૦ ત્રાંબાકાંટા પાયધોની. મું. મુંબઈ.

અગાઉના ઇસમાઇલી અમલદારો ધર્મને નામે
લુટી રહ્યા હતા.

આપણી ઇસમાઇલી બોળકામમાં આખી દુનીઆમાં, દરખાનાની કૅન્સીલ અને દરખાનાના મુખી કામડીયા, મોટા કહેવાય છે. તેઓ જ્યારે ધર્મને નામે મગજને કાયદેથી ઘણી થઇને કામને આપખુદીથી લુટી રહ્યા છે. તે પ્રમાણે કાઠીયા-વાકનાં આપણી કામના ઇસમાઇલી અમલદારો આપખુદીના ઇસમાઇલી કાયદાને નામે બુક લેખીને કામને મામોગામ ધર્મને

નામે હેરાન અને પાયમાલ કરીને લુટી રહ્યા હતા, તેની આપણા હાજર ઈમામને ખબર પડવાથી લુટારાના સરદાર, અગાઉના વારસ હખીબલાઈના હાથમાંથી અને બીજા કાઠી યાવાડના વારસોના કામને હેરાન કરવાની સત્તા ખેંચી લેવા મહેરબાની ફરમાવી. તે ઉપરાંત આપખુદીથી ઘડેલા ઈસમાઈલી કાયદા ૨૬ કરાવવા દયા ફરમાવી.

તે ઉપરાંત ધર્મને બાને અને બખસામણીને નામે ધણી થઈને, અગાઉના વારસ ડાહ્યાભાઈ વેલજી કામને લુટી રહ્યા હતા. તેઓની સત્તા આપણા હાજર ઈમામે ખેંચી લેવા, આપણા ઉપર રહેમ બક્ષીશ ફરમાવી. જેથી ઉપરના અગાઉના અમલદારો પોતાની સત્તાનો હવેથી ઉપયોગ કરીને કામને હેરાન કરી શકે નહીં. અગર જો કોઈ પણ ભાઈઓને ઉપરના અગાઉના અમલદારો હેરાન કરે તો, તેને જાહેરીમાં લાવશે, જેથી આપણા હાજર ઈમામને ખબર પડશે તો, તેઓના આપખુદીના વધુ કામનો પુરતો બદલો આપવા રહેમ બક્ષીશ ફરમાવશે.

ઈસમાઈલી અમલદારોએ આપખુદીથી કામને હેરાન અને પાયમાલ કરવા “ઈસમાઈલી કાયદા” ઘડ્યા છે, તે કાયદામાં એવી નીચ કલમો નાખી છે કે, સમજી માણસોના હાથમાં “ઈસમાઈલી કાયદાની શુક” જાય અને તે વાંચે તો, કાયદા ધડનાર સામે ધીક્કારની લાગણી છુટવા વગર

રહેજ નહીં. કારણ કે ભગન અને મરણ અટકાવીને પૈસા કઢાવવાનોજ મતલબ સમાવેલો છે. તે ઉપરાંત હજારત ઈમામ હુશેન અલ્લેસલ્લામનો કીરસો વાંચવો નહીં, વાંચે તેને સજા કરે. અને કાયદાની કલમમાં એમ ખોટું ઠસાવ્યું છે કે, “આપણા હાજર ઈમામે મંજુર કીધેલા કાયદા.” તેનું પોગળ “અહમદનગરની કોર્ટમાં” ખુલ્લું. કોમને ધર્મને નામે અને બપ્પસામણીને બાને લુટનાર લુટારો, અમા-હનો પુનાનો વારસ ડાહ્યાભાઈ વેલજીએ કોર્ટમાં જુગ્યાની આપી કે, ઇસમાઈલી કાયદા અમોએ ધડયા છે.

નામદાર આગાખાન પાસે મોકલવાની જરૂર હતી નહીં, તેથી મોકલ્યા નથી.

ઉપરના કામની આપણા હાજર ઈમામને બપર પડ-વાથી પુનાની મજલસ બંધ કરાવી, અને ઇસમાઈલી કાયદા પર રદ કરાવ્યા, અને ડાહ્યા વેલજી પાસેથી સત્તા ખેંચી લેવા મહેરબાની ફરમાવી.

ઈસમાઈલી કાયદા વિશે લખાણ હું હવે પછી આપીશ.

ઉપરના કારણથી ઇસમાઈલી અમલદારોના હાથે લુટા-વાની ધારતીથી આપણા ભાઈઓ નાતમાંથી નીકળીને બીજાની નાતમાં આસ્થા જાય છે, તેનું કારણ શોધવા વારતે મે-ઈસમાઈલી અમલદારોને અરજ કરી હતી, પરંતુ તે અરજ ઉપર ધ્યાન આપ્યું નહીં. કારણ કે ઇસમાઈલી અમલદારો

જાહેરીમાં સભા લરે તો, તેના પોગળ વધુ જાહેરીમાં આવે, તે કારણથી સભા લરતા હશે નહીં. બીજું કારણ હોય તો લેખીત બહાર પાડવા મહેરબાની કરશો.

પંજેભાઈ કલબમાં ખાણના મેલાવડો.

આપણા હાજર ઇમામે કોમને હક્ક નીચા મલે, તેના વાસ્તે, ખાનગી અને રમતગમતનો મેલાવડો કરવા સાથે “પંજેભાઈ કલબ” ખોલવા વાસ્તે દર માસે બાડ પેટે રૂ. ૩૦૦) ત્રણસોની ભેટ આપે છે.

દરખાનાની ઈસમાઈલી કૌન્સીલ ઉપરની ભેટ લઈને લાંબો વખત થયા, ચોપાટીની દવા ખાઈને તાંદુરસ્તી મેળવીને મેલાવડા કરે છે. તે મેલાવડામાં કૌન્સીલના મેમ્બર મનજીભાઈ ગુલામહુશેને કરેલા બાપણનો ટુંક સાર નીચે આપવાની મને દરજ પડી છે.

ખાણના મેલાવડામાં મનજીભાઈનું બાપણ.

“મી० મનજીભાઈ ગુલામહુશેનને નામદાર શહેનશાહની સલામતી લેવાડતાં જણાવ્યું કે પચાસ વરસ આગળ આપણે રાવ દીવસ ધાસ્તીમાં રહેતા અને આપણી માલમીલકત માટે આખો વખત શીકર રહેતી. પણ પચાસ વરસ થયાં આ દેશની હકુમત નામદાર બ્રીટીશ સરકારના હાથમાં જવાથી આપણે સુખથી દહાડા પસાર કરીએ છીએ, અને આપણે આપણી પોતાની કે, આપણા માલમીલકતની કાંઈ ધાસ્તી

રાખતાં નથી. હવે હું આપણા હાજર ઈમામ નામદાર આગાખાન માટે સલામતી લઉં છું, કે, જેઓ આપણી આ કલખના સ્થાપક અને જેઓનું નામ લેતાં, આપણા દીલમાં ખુશાલી પેદા થાય છે.”

ઉપરનું ભાષણ કરનાર મનજીભાઈને હું ધન્યવાદ આપું છું, અને ઉમેરવાની રજા લઉં છું કે, નામદાર ખ્રીડીશ સરકારના રાજમાં માલમીલકતની ધાસ્તી તો નથી, પરંતુ પોતાને ગમે તે ધર્મ છુટથી પાળે, તો પણ તેને ધાસ્તી રહેતી નથી.

હવે હું મનજીભાઈ ગુલામહુસેનને પુછવાની રજા લઉં છું કે, તમે સાહેબને આપણા હાજર ઇમામે દરખાનાની ઈસમાઇલી કૉન્સીલમાં મેમ્બર નીમવાની દયા ફરમાવી, તે પછી ધર્મને નામે અને ઇન્સાફને ખાતે ઇસમાઇલી કૉન્સીલ, ધણી થઇને કોમને આપખુદીથી લુટી રહ્યા છે. અને જે ન લુટાય તેને નાતખહાર કરી રહ્યા છે.

ઉપરની ધાસ્તીના લીધે ધણા ભાઈઓ આપણી નાતમાંથી નીકળી ગયા છે, અને હજુન પણ નીકળવાનું ચાલુજ છે. શું કામ ભાઈઓ આપણી નાતમાંથી નીકળી જાય છે, તેનું કારણ શોધવા જાહેર સભા ભરવાની મેં ઉપરની ઇસમાઈલી કૉન્સીલને તા. ૨૯-૭-૨૦ ના જવક નંબર (૩૪) ની અરજ કીધી હતી.

તે અરજીપર તમેએ શું વિચાર કીધો? આ જગાએ હું મનજીભાઈ ગુલામહુસૈનનું ધ્યાન ખેંચું છું કે, આપણી કામના ઈસમાઇલી અમલદારો ધણી થઈને ધર્મને નામે ધાડ પાડી રહ્યા છે, તેની મેં એકથી પાંત્રીસ અરજીઓ કીધી હતી, તે ઉપરાંત એકથી અઢાર નંબર સુધી ખુકો છપાવી, તેના ઉપર તમેએ શું ઇન્સાફ કીધો?

ઇસમાઇલી અમલદારો ધર્મને નામે આપખુદી ચલાવીને કામને લુટી રહી છે, તેને તમારી અટકાવવાની શું ફરજ નથી?

તમે ઈન્સાલના મેંઅર નીમાયા પછી ઇસમાઇલી અમલદારો ધર્મને નામે આપખુદીથી ગરીબોને લુટી રહ્યા છે, તેમાં તમેએ શું અટકાવ કીધો છે? નામદાર સરકારના રાજમાં આપણને લુટાવાની ધારતી દુર થઈ, પરંતુ આપણી કામના ઇસમાઇલી અમલદારો આપખુદીથી ધર્મને નામે કામને લુટી રહ્યા છે, તેનો અટકાવ કરો અને અટકાવ કરવાની આપણી પોતાની ફરજ છે. અને તમે સમજી મેંઅરો થઈને, કામને લુંટનારને નહીં અટકાવશો તો પછી, બહારનો માણસ આવીને કામને લુંટનારનો અટકાવ કરી શકશે ખરો? નહીંજ!! ત્યારે આપણી કામમાં થતો અન્યાય અટકાવવાની આપણી પોતાનીજ ફરજ છે. તે ફરજ જે, નથી જળવતો, તે માણસ ખુદાવંદતાલાનો, આપણા ધર્મનો, અને આપણા હાજર ઇમામના ફરમાન પ્રમાણે કામ કરતો

નથી. તમે સમજી અને કેળવાયલા છો, તેથી ઉપરના એ બોલ મારે લખવા પડ્યા છે, તે લખવામાં મારી કાં ગફલતી થઇ હોય તો, દરગુજર કરશો.

કારણ કે હું લખાણ કાંઈ દુઝેશબાવથી કે, વેરભાવથી કરતો નથી, ફક્ત કોમની હેરાનગતી અને પાયમાલી દુર કરવા સારૂં લખાણ કરું છું. તે લખાણ આપણા હાજર ઇમામની હુકુમમાં મેં મોકલાવ્યા પછી, બધા જુલમગાર અમલદારોના હાથમાંથી આપણા હાજર ઇમામે સત્તા ખેંચી લેવા દયા કરમાવી. હાલ તો એજ.

ધર્મનો બોધ દેનાર અને અધીપતીઓને અરજ.

હું ફરીથી ઇસમાઇલી ધર્મ જાણનાર તથા ઇસમાઈલી ધર્મનો બોધ કરનાર મીશનરીઓ, માસીક અને ત્રીમાસીકના અધીપતીઓને હું અરજ કરું છું કે, આપણા ધર્મની તમે રક્ષા કરનાર અને કોમની જહેતરી ચાહનારને અરજ કરું છું જે, આપણા ઇસમાઈલી અમલદારો આપજીદીથી ધર્મને નામે કામ માથે ધાડ પાડી રહ્યા છે, તેની ધાસ્તીના લીધે, આપણી કામમાંથી બધા ભાઈઓ નીકળી જાય છે. તેથી ધર્મને નામે ધાડપાડુ ઇસમાઈલી અમલદારોના આપજીદીના કામની અટકાવ કરવાની કોશીશ કરો; અને તેના આપજીદીના કામને જહેતરીમાં લાવો, જેથી ઇસમાઇલી અમલદારો ધર્મને નામે ધાડ પાડતાં અટકે.

નીચેની બુકો તૈયાર છે.

“ડાહ્યા વારસની બદનક્ષીના ઠસના બે ભાગ.

ઘસમાઘલી અમલદારો, મીશનરીઓ, અને પંજે-
ભાઘ્યોને પુછેલા સવાલ” બુક નં ૦ (૧૨)

મુંબઈની ઠગવાયલી ઘસમાઘલી કૌન્સીલના ઇન્સાફ
કે કાવત્રાં.” બુક નં ૦ (૮) અને (૯)

“મુખી મેધજીભાઈ મુળજીનો છટકો અને ઠશવજીનો
ફટકો.” બુક નં ૦ (૭)

“બાહોશ ઇસમાઘલી કૌન્સીલના આપજુદીના કામ
જેવાનો આરીસો.” બુક નં ૦ (૬)

“વારસોએ આપજુદીથી કામ માથે નાખેલા કર અને
વરતાવેલો ફર.” બુક નં ૦ (૪) અને (૫)

દરેક ભાગનો એક આનો.

ઘસમાઘલી અમલદારોના આપજુદીના કારભારની
બુકો નંબર (૧) થી (૧૮) કી. રૂ. ૧૧૦ પોસ્ટ જુડં.

મળવાનું ઠેકાણું:—

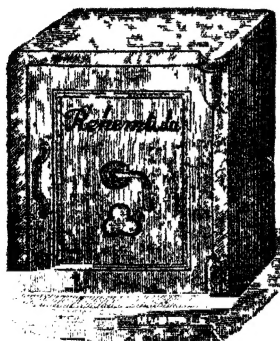
રહેમતુલા ઇસમાલ ત્રીજેરીવાળા,

ઠે ૦ તાંબાકાંટા, પાયધાની, મુંબઈ.

નવા પલેટની અખંડ વારેલી પેટંટ તીબેરી
રહેમતુલાની નવી શોધની ચારી પકડવાન
અખંડ વારેલી પેટંટ તીબેરીઆ.

આગમાં બળે નહીં, ચારથી ખુલે નહીં,
ખોલે તો ચારી પકડાય.

તીબેરીની ખરી
ખોવાઈ જાય અને ઇ
મલે તો, તેનાથી ત
ખુલે નહીં; ધણીની ગે
રીમા તીબેરી ખોલવા
તો તીબેરી ખુલે નહીં,
ધણીને બબર પડે છે
ચારી પકડાય છે.

તીબેરી અખંડ વા
એકજ દુકડાની અને આ
ગેરંટી

વધુ ખુલાસા માટે ભાવતુ કેટલોક મંગાવો.

તીબેરી મળવાતુ ઠેકાણું.

રહેમતુલા ઇસમાલ તીબેરીવાલા.

૬૦ ત્રાંખાકાંટા, પાયધોની, મુંબાઈ

